

Overweging van zondag 10 september 2023 door Mirjam Verstraelen

Lezingen: Ezechiël 33,7-9 en Matteüs 18,15-20

Wanneer spreken we iemand aan en in wiens belang doen we dat? Ik koos vandaag voor de titel 'Alter ego', wat letterlijk 'andere ik' betekent. De lezingen roepen de vragen bij me op: Wat doet de ander, wat doe ik? Kan ik 'een andere ik' zijn?

In de eerste lezing heeft God de profeet Ezechiël aangesteld als zijn woordvoerder. We moeten de tekst bezien tegen de achtergrond van de val van Jeruzalem in 587 v. Chr. Ezechiël vergelijkt zichzelf met een wachter die op een strategische plek is neergezet in het vooruitzicht van een (nieuwe) aanval op Jeruzalem. Als wachter heeft hij de taak, de verantwoordelijkheid om zijn volk tijdig te waarschuwen, wanneer de vijand eraan komt. Degenen die vertwijfeld zijn wil Ezechiël de hoop geven dat er ommekeer en nieuw leven mogelijk is, degenen die schuldig waren aan de val van de stad moeten zich alsnog bekeren.

In algemenere zin betekent het: God geeft aan ons de boodschap om zorg te dragen voor anderen (als een soort wachter) en waarachtig samen te leven met het oog op een betere leefwereld. Daarbij hoort ook dat wij een ander moeten waarschuwen als hij de verkeerde kant opgaat. Verandert iemand niet van levenshouding, dan is dat zijn of haar verantwoordelijkheid.

Het eerste advies van God is dus: Wanneer iemand een fout maakt, wijs hem daarop. Zo krijgt deze persoon de kans om zich te verbeteren. Maar welke vorm van aanspreken of corrigeren is er nodig? Doe het niet in de vorm van terechtwijzing of met het belerende vingertje van 'ik weet beter hoe het moet', maar met mildheid, en vanuit liefde, in het belang van de ander. Misschien weet de ander niet eens dat hij iets fout doet. Of de ander heeft meer tijd nodig om de fout en het advies te begrijpen.

We zijn toch niet altijd perfect en heilig? Daarom kennen ook wij, als gelovigen, conflicten. De lezingen sporen ons aan om een voorbeeld te zijn in hoe we met conflicten omgaan. Daarin is de steeds weer verbinding zoekende, en vergevende levende Geest van God een richtsnoer.

Kunnen we elkaar vergeven, als er een conflict of ruzie is geweest, en zo de fout achter ons laten? Durf ik zelf een fout toe te geven en wat is daarvoor nodig? (schaamte, gezichtsverlies loslaten, angst om de ander te verliezen?)

Kunnen we een terechtwijzing of kritiek van een ander zó oppakken, dat niet ons ego wordt geraakt, maar we puur de boodschap incasseren en die dan onderzoeken zonder oordeel. Dat is best moeilijk en dat geef ik zelf toe.

Het tweede advies krijgen we bij Matteüs: "Wanneer uw broeder gezondigd heeft, wijs hem dan onder vier ogen terecht; spreek hem of haar onder vier ogen erover." Ik herinner me dat ik als docent een keer terechtgewezen werd door een meerdere op het feit dat ik een leerling een seconde na de bel nog binnen liet in mijn

klaslokaal. Dat terechtwijzen gebeurde in het bijzijn van de klas, op een onaangename wijze en was in mijn ogen onterecht. Een discussie aangaan met de man was op dat moment niet wat in mij opkwam en maar goed ook; dat had geen zin. Mijn ego was gekwetst en mijn autonomie geschaad. In wiens belang was de terechtwijzing? Was er sprake van een fout van mijn kant? En was het aanspreken op dat moment nodig?, bedacht ik. Naderhand hebben we er goed over kunnen praten. De lucht was geklaard.

Bij een fout is er meestal sprake van twee partijen, (bijv: je verwaarloost een vriendschap of je doet niets voor klimaatverbetering? Dan schaad je de verbinding): een fout doet iets met jezelf én heeft invloed op anderen. Daarom dringt Jezus er ook zo op aan bij zijn leerlingen om iemand uit de christelijke gemeenschap die een fout begaat met alle mogelijke middelen te redden (daarbij kan 1 persoon het verschil maken, of 2, 3 of meer).

Dan Karaty, een bekend jurylid van het Nederlandse TV-programma *'So you think you can dance'* - ook is hij nu te zien bij *'Holland's got talent'* - was jarenlang aan alcohol verslaafd maar wist zijn fout goed te verhullen. Hij kwam zichzelf in corona tijd, thuis zittend, enorm tegen. Zijn vrouw had hem al vaker liefdevol erop gewezen dat hij teveel dronk, maar hij deed er niets mee. Pas toen zijn dochter zei: 'Papa, ga jij dood?' gaf hij zelf zijn fout toe. Toen hij aangaf hulp nodig te hebben, stond hij open voor verandering (hij schreef later een boek over zijn verslaving: "If I'm Being Honest").

Jezus spoort ons aan tot eensgezindheid: 'wanneer twee van u eensgezind op aarde iets vragen, zullen zij het krijgen van God'. Wanneer we het belang blijven inzien van de ander die een fout begaat of met wie wij in conflict zijn, streven we naar eensgezindheid en naar een blijvende verbintenis. Mogen we ons omringd weten door mensen op wie we kunnen bouwen, die ons met liefde en mildheid omgeven, net zoals we kunnen bouwen op God. Want Hij komt tot leven, wanneer wij ons verbinden met onze medemens in ons leven. Mogen **alter** (ander) en **ego** (ik) samenkomen. AMEN

Gedicht uit het boek 'Het gaat om wat stroomt' van Kees Pannekoek (slotgebed van Lex):

Kon ik een zee zijn
om werelddelen
met elkaar te verbinden,
ik zou een zee willen zijn.
Kan ik geen zee zijn
ik zou een rivier willen zijn
om de schepen
te dragen.
Kan ik geen rivier zijn,
ik wil een glas water zijn
om de dorst
van een mens te lessen.